

In memoriam Ivica Račan: pravnik, političar, državnik

Lik i djelo Ivice Račana je uz još neke pojedince, vjerojatno najkompleksnije za prikazati. Rođen je 24. veljače 1944. godine u Ebersbachu u Njemačkoj. Sudbina je htjela da jedna Njemica spasi njegovu majku dok je bila u visokom stupnju trudnoće tako da je Ivica Račan ipak rođen izvan logorske žice. Mladenaštvo provodi u konstantnoj selidbi, ali se obitelj Račan uspijeva skrasiti u Slavonskom Brodu. Još u mladenačko doba vidjela se njegova okrenutost progresu i budućnosti. Privlačilo ga je ono što je uvijek bilo s druge strane dogme. Dogmu samu po sebi, nikada nije prihvaćao. Sa svojim društvom je čitao Joycea i Faulknera i vodio žestoke rasprave o marksizmu i filozofiji. Njegova želja da postane glumac nije se ostvarila i zbog toga upisuje Pravni fakultet u Zagrebu kojeg završava u roku i diplomira 1970. godine. Za vrijeme studija, sudjelovao je u osnivanju časopisa „Pravnik“ 1967. godine, a od 1967. pa do 1972. radi kao mladi istraživač u Institutu za društveno upravljanje u Zagrebu. Od 1972. godine počinje politička era Ivica Račana. Ulazi u politiku i ubrzo ga kooptiraju u Izvršni komitet Centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske. Nakon toga do 1982. godine član je Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske. Do 1986. ravnatelj je Političke škole Josip Broz Tito u Kumrovcu, a od 1986. do 1989. član Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije. Ivica Račan je i u svom političkom djelovanju uvijek pokazivao odbojnost prema dogmi. Zalagao se za politički pluralizam i odbacivao bilo kakav doktrinarni jugounitarizam. Okrenut uvijek prema budućnosti i shvaćajući politiku kao umijeće mogućeg, političke odluke su mu uvijek bile duboko promišljene, a na posao je dolazio „hladne glave“. Turbulentni kraj Jugoslavije dočekao je na mjestu predsjednika Saveza komunista Hrvatske. Na položaj predsjednika izabran je 13. prosinca 1989. i odmah objavljuje da će na proljeće iduće godine biti raspisani prvi demokratski, višestranački izbori. Vodio je hrvatsko izaslanstvo na izvanrednom zasjedanju Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije 20. siječnja 1990. godine u Beogradu gdje je Miloševićeva struja htjela uz pomoć Jugoslavenske narodne armije preuzeti Centralni komitet Saveza komunista Jugoslavije pa bi nakon toga po načelu „demokratskog centralizma“ krenuli u rekonstrukciju svih republičkih partijskih tijela čime bi se omogućila centralizacija. Taj skup će zajedno sa slovenskim izaslanicima napustiti što će biti institucionalni uvod u raspad Jugoslavije. Obećanje dano hrvatskom narodu po pitanju izbora ispunio je te su izbori za prvi demokratski saziv Hrvatskog sabora bili održani u dva kruga u travnju i svibnju 1990. godine. Na izborima pobjeđuje HDZ i Ivica Račan osigurava miran prijenos vlasti na tadašnje pobjednike. Na idućim izborima 1992. godine stranka sukcesor Saveza komunista, SDP jedva uspijeva prijeći izborni prag, no Ivica Račan ipak ulazi u saziv Sabora. Tada pomišlja na povlačenje iz politike, ali to ne provodi i 1995. godine još jednom ulazi u saziv Sabora. Od 1995. godine nadalje od SDP-a koji je jedva prolazio izborni prag stvara sa svojim suradnicima stranku koja predvodi šestostranačku koaliciju i 2000. godine preuzima vlast u Hrvatskoj. Još jednom Ivica Račan, sada premijer Republike Hrvatske, održava svoje obećanje dano biračima u predizbornoj kampanji i mijenja

ustavno ustrojstvo vlasti jer se vidjelo da je dotadašnji polu-predsjednički sustav vlasti omogućio razne nepravilnosti u političkom životu. Kao kompromisno rješenje uvodi se parlamentarna vlada. Novim ustavnim promjenama 2001. godine, ukida se drugi dom Hrvatskog sabora kao neprirodna politička tvorevina jer Republika Hrvatska nikada u svojoj povijesti nije imala tradiciju bikameralizma. Iako su mu mnogi predviđali da neće uspjeti politički izdržati do kraja mandata jer je vodio koaliciju stranaka vrlo različite programske orijentacije, Ivica Račan pokazuje iznimnu političku snagu i uspješno završava svoj premijerski mandat u studenom 2003. godine. Ostvarenje maksimuma svojih političkih želja na kojima je toliko predano radio (ulazak Hrvatske u Europsku Uniju i NATO što posredno znači priznanje Republike Hrvatske kao stabilne i demokratske države slobodnoga funkcionirajućeg gospodarstva) ipak nije dočekaao jer je shrvan teškom bolešću, preminuo u Zagrebu 29. travnja 2007. godine u 64. godini života.